

FORSVARSMINISTERIET

NOTAT

Journal nr.: 04-0103-1

Forskellen mellem krigsfanger og tilbageholdte personer.

I forbindelse med forswarets initiativ om mere åbenhed omkring specialstyrkernes operationer i blandt andet Afghanistan, er der opstået den misforståelse, at der skulle have været givet urigtige oplysninger til Folketinget i forbindelse med besvarelsen af S 3926, idet personel fra Jægerkorpset til pressen har udtalt, at man tog *fanger* under OEF i Afghanistan

Forsvarsministeren blev ved S 3926 spurgt om:

"Vil ministeren oplyse, hvor mange personer danske tropper i Afghanistan har taget som krigsfanger henholdsvis tilbageholdt, hvem de er overdraget til, samt hvad der siden er sket med dem?"

Forsvarsministeren svarede den 27. maj 2004, at:

"Forsvarskommandoen har oplyst, at de danske styrker ikke har taget krigsfanger i Afghanistan. Danske styrker i Afghanistan har i samarbejde med amerikanske styrker været med til at tilbageholde 34 personer. Alle disse 34 personer er efterfølgende blevet frigivet i Afghanistan."

Krigsfanger og tilbageholdte personer.

Krigsfanger: III Genève-konvention omhandler behandling af krigsfanger. Konventionens artikel 4 definerer, hvad der forstås ved krigsfanger. Ved krigsfanger forstås personer, der tilhører en af følgende grupper, når de er faldet i fjendens magt:

- 1) "medlemmer af en af de stridende parters væbnede styrker så vel som medlemmer af hjemmeværn eller frivillige korps, der udgør en del af de nævnte væbnede styrker,*
- 2) medlemmer af andre hjemmeværn og frivillige korps, herunder organiserede modstandsbevægelser, som tilhører en af de stridende parter,*

og som opfylder følgende betingelser:

- a) de står under kommando af en person, der er ansvarlig for sine undergivne*
- b) at de er i besiddelse af et fast kendetegn, der er synligt på afstand,*

c) at de bærer deres våben åbenlyst

d) at de udfører deres operationer i overensstemmelse med krigens love og sædvaner. ..."

Artikel 4 giver herudover yderligere persongrupper, f.eks. civile, der følger de væbnede styrker, adgang til at få status, og dermed beskyttelse som krigsfange.

Artikel 43 i 1. tillægsprotokol til Genève-konventionen om beskyttelse af ofre i internationale væbnede konflikter supplerer III Genève-konvention. Det fremgår af artikel 44 i Tillægsprotokollen, at enhver kombattant i henhold til artikel 43, som tages til fange af en modpart, skal være krigsfange. Kombattanter defineres her som medlemmer af de væbnede styrker.

I forbindelse med besvarelsen af S 3926 har Forsvarskommandoen oplyst, at man ikke har taget krigsfanger. Med andre ord er det blevet vurderet (på stedet), at de pågældende personer ikke opfyldte de konventionsbestemte krav for at kunne anses som krigsfange, f.eks. at de 34 tilbageholdte personer var medlemmer af en af de stridende parter væbnede styrker.

Tilbageholdte personer. IV Genève-konvention omhandler beskyttelse af civile personer i krigstid. Konventionen opererer gennemgående med betegnelsen "beskyttede personer", som tildeles visse rettigheder, f.eks. retten til beskyttelse mod voldshandlinger. Artikel 4 bestemmer, at:

"Beskyttet ved konventionen er personer, der i tilfælde af en strid eller besættelse i et givent øjeblik og under en hvilken som helst form befinder sig i hænderne på en stridende part eller besættelsesmagt, i hvilken de ikke er statsborgere."

Det fremgår af artikel 4, stk. 4, at personer, der er omfattet af III Genève-konvention (krigsfanger), ikke er omfattet af IV konvention om civile personer. IV Genève-konvention giver imidlertid mulighed for at tilbageholde civile personer, dvs. ikke-kombattanter. Konventionen giver mulighed for at internere sådanne personer, hvis tilbageholdelsesmagts sikkerhed gør det absolut påkrævet, jf. artikel 42. Sådanne personer vil typisk omtales som "tilbageholdte personer", ikke at forveksle med krigsfanger jf. III Genève-konvention.

De 34 personer, som danske specialstyrker i samarbejde med amerikanerne tilbageholdt, er ud fra de foreliggende oplysninger omfattet af IV Genève-konvention, og besvarelsen af § 20-sprøgsålet skal ses i lyset af denne vurdering.

Betegnelsen "fanger" har tilsyneladende givet anledning til forvirring, idet man ved denne omtale ikke kan vurdere, hvorvidt der er tale om en tilbageholdt person eller krigsfange i konventionsmæssig forstand.

